พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู.
THE LOAN REPAYMENT BEHAVIOR OF FARMERS IN SRIBOONREUANG DISTRICT NONGBUALAMPHU PROVINCE.

อรทัย กรรณลา[1]
อนงค์นุช เทียนทอง[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 391 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวมรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ประมวลข้อมูลด้วยวิธีความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์สถิติไคสแคว์(Chi-Square) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร และการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นที่มีมากกว่า 2 ตัวเลือก ตัวแปรตามเป็นข้อมูลเชิงปริมาณใช้ One-Way Analysis of Variance (F-Test) ส่วนค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นที่มี 2 ตัวเลือก ตัวแปรตามเป็นข้อมูลเชิงปริมาณใช้ Independent-Samples (T-Test)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในครอบครัวมีสมาชิก 5 คน ส่วนใหญ่จะทำนาเป็นเป็นอาชีพหลัก มีพื้นที่ในการทำการเกษตรนั้น 11-20 ไร่ เป็นเจ้าของที่ดินเอง มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 1,000-5,000 บาท และมีรายจ่าย 5,001-10,000 บาท นอกจากนี้จะเห็นว่ารายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงทำให้เกษตรมีอาชีพเสริม คือ การรับจ้างทั่วไป รายได้จะอยู่ที่ 1,000 – 5,000 บาท เกษตรกรจะไปกู้เงินเพื่อมาใช้ในการเกษตรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส.) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยผิดนัดชำระหนี้ ส่วนเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้นั้น จะผิดนัด 1-2 ครั้ง มีสาเหตุ คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ ซื้ออุปโภคบริโภค เป็นหนี้นอกระบบ ซึ่ง จำนวนหนี้ที่ค้างชำระอยู่ที่ 200,000 บาท และเมื่อชำระหนี้ครบแล้วเกษตรคิดจะกู้หนี้อีก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพ พื้นที่ใช้ในการทำการเกษตร รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จากอาชีพเสริม จำนวนหนี้ทั้งหมด แหล่งเงินกู้

คำสำคัญ : ชำระคืน เงินกู้

Abstract

This independent study aimed to analyze the loan repayment behavior of farmers who lived in Sri Boonreuang District, Nongbualamphu. Key participants of revealing important data were 391 farmers. The copies of questionnaire were applied in data collection. The obtained data was calculated as frequency, percentage, and analysis of Chi-Square to analyze the factors affecting to the loan repayment behavior of farmers.

To analyze loan repayment behavior of farmers and compare the means between two or more variables, One-Way Analysis of Variance (F-Test) was used to determine dependent variables defined as quantitative data. As for the mean of two independent variables, Independent-Samples (T-Test) were used to determine the dependent variable defined as the quantitative data.

The research findings found that, firstly, most participants were females ranging from the ages of 41-50 years old, graduated below the sixth grade level. Most of them were farmers and agricultural land owners of 1.76 -3.2 hectares. They had an average monthly income between 5,001-10,000 Baht and monthly expense between

[1] *นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*

[2] *อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*

5,001 – 10,000 Baht. The farmers also did a part-time job as a general employee for their extra incomes between 1,000 – 5,000 Baht. Secondly, the farmers borrowed money from Bank for Agricultural and Agricultural Cooperatives (BAAC) for agricultural purposes. Most of them had never defaulted in payment. In case of default in payment 1-2 times, it was often caused by the expenses exceeded the monthly income and some had an informal debt about 200,000 Baht. However, if they could pay off the debt, they would take on a loan again. Finally, the factors influencing the loan payment behavior were gender, age, education, occupations, agricultural areas, monthly incomes, extra incomes, expenses, part-time jobs, total debts, and loan resources.

Keywords : Repay, Laon

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่ปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรก็คือความยากจน ซึ่งส่วนมากมาจากการขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ การบริหารจัดการ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะที่ทำมาหากิน การพัฒนาที่ดิน น้ำ ซึ่งยังพบว่าไม่เพียงพอ รายได้น้อยแต่มีค่าใช้จ่ายสูง มีการอพยพย้ายถิ่นมาก สภาพการตลาดและราคาผลผลิตไม่จูงใจในการผลิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุของความยากจนและนำไปสู่การเกิดหนี้สิน[2] และสาเหตุของการเกิดหนี้มาจากการผลิตที่ไม่ได้กำไร ยิ่งขาดทุน แล้วอีกอย่างเกษตรต้องนำเงินมาเพื่อใช้หนี้เดิมที่มีอยู่แล้ว รายได้ไม่พอกับรายจ่าย กู้เงินมาเพื่อซ่อมแซม ต่อเติม สร้างบ้าน ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค จึงทำให้เกษตรกรต้องไปกู้เงินเพื่อนำมาทดแทนในส่วนที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายเหล่านั้น[4] เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินที่มาจากแหล่งเงินกู้ในระบบ แหล่งเงินกู้ที่สำคัญคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน เป็นการกู้เงินเพื่อทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่และเกษตรกรมีหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น[5]

นอกจากนี้รัฐบาลได้ได้เข้ามาให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาหนี้เกษตรกร เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการพักชำระหนี้เกษตรกร เพื่อเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร มีการกระจายรายได้ทางสังคมมากขึ้น ให้เกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่เมื่อรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือแล้วทางหน่วยงานหรือสถาบันการการเงินก็ยังมีปัญหาของการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร การชำระคืนเงินกู้ล่าช้า ซึ่งอาจเกิดจากความไม่เข้าใจของเกษตรและมีปัจจัยในการการชำระคืนเงินกู้ไม่ได้

จากที่กล่าวมานั้นจึงเป็นเหตุผลทำให้เกิดประเด็นในการศึกษาว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ล่าช้าของเกษตรกร ซึ่งผลการศึกษานี้จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ถูกต้องตรงจุดและเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและประชาชนคนอื่นๆด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร ที่ชำระคืนเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดและชำระคืนเงินกู้ไม่ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุของการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรล่าช้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร ผลกระทบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ ของเกษตรกร
2. นำผลการศึกษาไปปรับปรุง แก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
3. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการประกอบการอนุมัติสินเชื่อขององค์กรได้

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกร อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 391 ตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
    1. ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการ

ประกอบอาชีพ

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนที่ดินในการทำการเกษตร การถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จากอาชีพเสริม

3. ปัจจัยด้านหนี้สิน ได้แก่ จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้

4. พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร ได้แก่ ท่านเคยผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ เคยผิดนัดกี่ครั้ง จำนวนเงินที่ค้างชำระ เมื่อชำระครบคิดว่าจะกู้อีกหรือไม่

สมมติฐานของงานวิจัย

1. ปัจจัยด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการ ประกอบอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร

2. ปัจจัยด้าน จำนวนที่ดินในการทำการเกษตร การถือครองที่ดิน รายได้รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จากอาชีพเสริม จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอ ศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 12 ตำบล 16,685 ครัวเรือน

2. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนครัวเรือนเกษตรมีจำนวนที่แน่นอนจึงได้หากลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณจากสูตร Yamane[3] ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในการศึกษาเท่ากับ 391 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม จำนวน 391 คน ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีของงานวิจัยต่างๆ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการปะกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนที่ดินในการทำการเกษตร การถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จากอาชีพเสริม

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านหนี้สิน ได้แก่ จำนวนหนี้สินทั้งหมด แหล่งเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร ได้แก่ เคยผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ เคยผิดนัดกี่ครั้ง สาเหตุที่ผิดนัด จำนวนเงินที่ค้างชำระ เมื่อชำระครบคิดว่าจะกู้อีกหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร คือ การทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการประกอบอาชีพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนที่ดินในการทำการเกษตร การถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จาก

อาชีพเสริม ปัจจัยด้านหนี้สิน ได้แก่ จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ มาทำการคำนวณด้วยสถิติไคสแคว์ (Chi-Square) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร โดยมีขั้นตอน[1] การทดสอบ t-test เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 ค่า นอกจากนั้นยังแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในแต่ละตัวแปรด้วย เป็นการทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ไม่สัมพันธ์กัน (อิสระต่อกัน) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เป็นการทดสอบความแตกต่างของประชากรที่มีลักษณะที่สนใจลักษณะเดียวแต่มีข้อมูลจากหลายประชากร การทดสอบใช้สถิติ F-test

ผลการศึกษา

พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.2 มีอายุ 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา อายุ 51 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 41.4 มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 4-6 คิดเป็นร้อยละ 74.9 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 7.9 จำนวนสมาชิกในครอบครัวมี 5 คนคิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมา 4 คน โดยส่วนใหญ่ทำนา คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาจะหันมาทำอื่นๆก็คือทำไร่กับทำนาพร้อมๆกันทั้งสองอย่าง คิดเป็นร้อยละ31.2 มีที่ดินในการทำการเกษตร 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ31.5 รองลงมามีที่ดิน 21-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.9 โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินเองคิดเป็นร้อยละ 94.6 และรองลงมาเป็นการเช่า คิดเป็นร้อยละ 5.4 มีรายได้ในการประกอบอาชีพเดือนละประมาณ 1,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาเดือนละประมาณ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.4 รายจ่ายส่วนใหญ่อยู่ประมาณ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมา เดือนละประมาณ 1,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.3 นอกเหนือจากการทำนา แล้ว ยังมีอาชีพเสริมหลักจากเสร็จกิจงานตัวเองโดยส่วนใหญ่จะไปรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 77.5 และรองลงมารับเหมาก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 4.3 มีรายได้อยู่ประมาณเดือนละประมาณ 1,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมา เดือนละประมาณ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.3 ส่วนใหญ่มีหนี้สินทั้งหมด 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.6 รองลงมา มีหนี้สินทั้งหมด 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ส่วนใหญ่กู้เงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์กรเกษตร(ธกส.) คิดเป็นร้อยละ 88.2 รองลงมาคือกู้ทั้งสองธนาคาร ธนาคารออมสินกับ ธกส. คิดเป็นร้อยละ3.8 เพื่อใช้ในการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมา ทุนการศึกษาของบุตร คิดเป็นร้อยละ 5.6

เกษตรเคยผิดรับชำระหนี้ 1-2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมาคือ เคยผิดชำระหนี้ 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.7 มีสาเหตุที่ผิดนัดชำระหนี้คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับคิดเป็นร้อยละ 16.9 รองลงมา ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 6.9 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่หนี้ค้าง คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมามีหนี้ค้างชำระจำนวน 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.6

เกษตรกรไม่เคยผิดรับชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ เคยผิดชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 33.5 เมื่อชำระหนี้ครบแล้วส่วนใหญ่กู้หนี้อีกคิดเป็นร้อยละ 83.9 และรองลงมาไม่คิดที่จะกู้อีก คิดเป็นร้อยละ 16.1

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรเป็นเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระหว่างประถมศึกษาปีที่ 4-6 สมาชิกในครอบครัวมี 5 คน อาชีพหลักคือ ทำนา โดยมีที่ดินในการทำการเกษตร 11-20 ไร่ โดยเป็นเจ้าของเอง มีรายได้ประมาณ 1,000-5,000 บาทต่อเดือน รายจ่าย 5,001-10,000 บาทต่อเดือน นอกจากทำนาแล้วเกษตรกรยังหาอาชีพเสริม โดยไปรับจ้าง ซึ่งมีรายได้จากการรับจ้าง 1,000-5,000 บาทต่อเดือน มีหนี้ 300,000 บาท ไปกู้เงินมาจากธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อกู้มาใช้ทำการเกษตร เกษตรกรไม่เคยผิดนัดชำระหนี้ แสดงว่า เกษตรกรที่มีการกู้ยืมส่วนมากเป็นผู้หญิง ที่มีอายุมาก มีการศึกษาน้อย มีสมาชิกในครอบครัวเยอะ สมัยก่อนเกษตรกรมีลูกเยอะ มีการจัดการบริหารจัดการในครัวเรือนได้มีประสิทธิภาพ ที่ดินในการทำการเกษตรไม่มาก สามารถดูแลได้ทั่วถึง ผลผลิตได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และสามารถไปทำงานรับจ้างทั่วไปหลังจากทำการเกษตรของตัวเองเสร็จ ถึงเกษตรกรมีหนี้เยอะแต่ก็สามรถบริหารจัดการชำระหนี้ได้ครบตามกำหนด ซึ่งไปกู้หนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แสดงให้เห็นว่าธนาคารมีการบริหารงานได้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามงาน คอยเตือนถึงวันที่ครบกำหนดในการชำระคืนเงินกู้

นอกจากนี้ยังมีเกษตรที่ที่ผิดนัด ผิดนัด 1-2 ครั้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากรายรับมากกว่ารายจ่าย มีค่าอุปโภคบริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พยน เบ้าเที่ยง (2550:บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยผิดนัดชำระหนี้ 1-3 ครั้ง ปัจจัยที่มีผลต่อการผิดชำระหนี้ คือ ค่าใช้จ่าย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร

ผลการศึกษาปัจจัยด้านประชากรมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร พบว่ามี เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และลักษณะการประกอบอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เพศหญิงที่มีอายุมาก การศึกษาน้อย ยิ่งซื่อสัตย์ต่อการชำระคืนเงินกู้

ผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร พบว่ามี จำนวนที่ดินในการทำการเกษตร รายได้ อาชีพเสริมนอกเหนือจากเกษตรกร รายได้จากอาชีพเสริม มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการถือครองที่ดิน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เกษตรยิ่งมีที่ทำการเกษตรน้อย สามารถบริหารจัดการดูแลได้เต็มที่ ทำให้มีรายได้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ผลการศึกษาปัจจัยด้านหนี้สินมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร พบว่ามี จำนวนหนี้สินทั้งหมด แหล่งเงินกู้ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และวัตถุประสงค์ในการกู้เงินไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีหนี้เยอะไปกู้หนี้กับแหล่งเงินกู้ที่น่าเชื่อถือ และมีการบริหารจัดการหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดตามผล ถึงระยะเวลาในชำระหนี้สามารถแจ้งเตือนลูกหนี้ได้ ซึ่งทำให้เกษตรกรชำระหนี้ได้ตรงตามเวลาที่กำหนด

ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุให้ชำระคืนเงินกู้ล่าช้า

เกษตรกรผิดนัดชำระหนี้ 1-2 ครั้ง สาเหตุ รายจ่ายมากกว่ารายรับ แสดงว่า เกษตรกรไม่มีความรู้ความสามรถในการชำระหนี้ ไม่สามารถบริหารจัดการรายรับรายจ่ายในครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรมีคำแนะนำ จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตร

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.8 อยู่ในระดับช่วงอายุ 41-50 ปี คิด

เป็นร้อยละ 42.5 มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 4-6 คิดเป็นร้อยละ 74.9 สมาชิกในครอบครัว 5 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 โดยทำนาเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีที่ดินในการทำการเกษตร 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ31.5 โดยส่วนเป็นเจ้าของที่ดินเอง คิดเป็นร้อยละ 94.6 มีรายได้เดือนละประมาณ 1,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.3 รายจ่ายอยู่ประมาณ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.7 นอกเหนือจากการทำนา แล้ว ยังมีอาชีพเสริมหลังจากเสร็จกิจงานตัวเองโดยไปรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 77.5 ซึ่งรายได้ประมาณเดือนละประมาณ 1,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.3 มีหนี้สินทั้งหมด 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.6 กู้เงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์กรเกษตร(ธกส.) คิดเป็นร้อยละ 88.2 เพื่อใช้ในการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 89.3

พฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตร

ผลการศึกษาเกษตรไม่เคยผิดรับชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 66.5 ส่วนคนที่เคยจะผิดนัดชำระหนี้ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.8 มีสาเหตุที่ผิดนัดชำระหนี้คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับคิดเป็นร้อยละ 16.9 มีหนี้ค้างชำระจำนวน 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.6 เมื่อชำระหนี้ครบแล้วคิดจะกู้หนี้อีกคิดเป็นร้อยละ 83.9

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้

ผลการศึกษา พบว่า จำนวนสมาชิก การถือครองที่ดิน และวัตถุประสงค์ในการกู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งการทดสอบสมมติฐานนั้นไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ นั่นแสดงว่า การที่ไม่นำเอา ทฤษฎี 6 C ′s พิจารณานั้นจะทำให้เห็นว่าการพิจารณาทางด้านการให้กู้ในเรื่องหลักเกณฑ์การกู้นั้นเกษตรมีมีหลักประกันการให้กู้ไม่มีความน่าเชื่อถือ ลักษณะส่วนตัวโดยรวมรวมทั้งวัตถุประสงค์นั้นไม่มีความน่าเชื่อถือ

ผลการศึกษา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพ พื้นที่ใช้ในการทำการเกษตร รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม รายได้จากอาชีพเสริม จำนวนหนี้ทั้งหมด แหล่งเงินกู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งการทดสอบสมมติฐานนั้นเป็นไปตามที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย[1] กล่าวคือ เพศ ระดับการศึกษา รายจ่าย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระหนี้ นั่นแสดงว่า การทำนานั้นทำให้เกษตรมีรายได้จากผลิตได้เต็มที่และยังมีอาชีพเสริมเข้ามาเพิ่มยังก่อให้เกิดได้รายเพิ่มขึ้นอีกด้วย ยังมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เขาสามารถติดตามผลงานในการกู้ยืมว่าได้กู้ยืมไปทำตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้หน่วยงานเหล่านี้ยังช่วยแจ้งเตือนก่อนวันที่ชำระคืนเงินกู้ สามารถให้เกษตรนั้นได้เตรียมตัวและวางแผนการบริหารเงินกู้ จึงทำให้เกษตรมีพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้โดยไม่ผิดนัด

ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุของการผิดชำระคืนเงินกู้ของเกษตร

จากผลการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยผิดรับชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ เคยผิดชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 33.5 คนที่เคยผิดนัดเคยผิดรับชำระหนี้ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.8 ซึ่งมีสาเหตุที่ผิดนัดชำระหนี้คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับคิดเป็นร้อยละ 16.9 ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 6.9 ส่วนที่เหลือ ต้องชำระหนี้นอกระบบ เกิดเหตุสุวิสัย และผลผลิตไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ตามลำดับ มีหนี้ค้างชำระจำนวน 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.6 เมื่อชำระหนี้ครบแล้วผู้ตอบแบบสอบถามจะกู้หนี้อีกคิดเป็นร้อยละ 83.9

แสดงว่า เกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้นั้น มีสาเหตุ คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ ซื้ออุปโภคบริโภค

เป็นหนี้นอกระบบ ซึ่งการผิดนัดชำระหนี้ผิดนัด1-2 ครั้ง จำนวนหนี้ที่ค้างชำระอยู่ที่ 200,000 บาท และเมื่อชำระหนี้ครบแล้วเกษตรคิดจะกู้หนี้อีก

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรส่วนใหญ่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ดังนั้นควรมีการจัดอบรมหรือประชุมให้กับเกษตรกรบางรายที่ยังมีหนี้ค้างชำระ เพื่อช่วยให้ความเข้าใจในการบริหารจัดการหนี้

2. อายุ ระดับการศึกษา ส่งผลต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นสถาบันการเงินควรมีการปรับกลปรับโครงสร้างหนี้ที่ประสบปัญหาอยู่ เพื่อลดปัญหาการผิดนัดชำระหนี้

3. รายได้ รายจ่าย อาชีพเสริม ส่งผลต่อพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามควรปรับปรุงการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งเสริมการออม เพื่อลดปัญหาการผิดนัดชำระหนี้

4. เกษตรกรบางรายกู้เงินไปไม่ประสบความสำเร็จ เพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการทำเกษตร ควรมีเจ้าหน้าที่เคยให้ความรู้ความเข้าใจมีน้อย

5. เกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้ มีสาเหตุมาจากรายจ่ายมากกว่ารายรับ ดังนั้นเกษตรควรมีบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อช่วยลดปัญหาการบริหารจัดการเงิน

6. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เก็บข้อมูลเป็นแค่บางช่วงเวลา จึงควรมีการเก็บข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยต่อปี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ อนงค์นุช เทียนทอง อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ ที่คอยให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการดำเนินการศึกษานี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ด้วยดีตลอดมาและขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จงรักษ์ หงษ์งาม ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการในครั้งนี้ และคำแนะนำข้อชี้แนะที่ดีในการวิจัย

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่คณะวิทยาการจัดการทุกท่านที่คอยแนะนำขั้นตอนและอำนวยความสะดวก และนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ รุ่น13 ทุก ๆคน ที่คอยช่วยเหลือกันทุกๆด้านตลอดเวลาที่ผ่านมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอกราบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว และหัวหน้าที่ทำงานงาน ที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุนจนการศึกษาในครั้งนี้ ลุล่วง สำเร็จไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

[1] พยนต์ เบ้าเที่ยง. (2550). **พฤติกรรมการชำระหนี้ของสมาชิกโครงการธนาคารประชาชนธนาคารออมสินในจังหวัดหนองบัวลำภู.** การศึกษาอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[2] เยาวลักษณ์ จิตต์วโรดม. (2548). นวัตกรรม:กุญแจหลักของการพัฒนาธุรกิจ**. วารสารวิชาการหอการค้าไทย,** 25(2), 10-17

[3] วารินทร์ เอกรักษา. (2544). **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรในโครงการกองทุนที่ดินจังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[4] ศิริพร กันนิเทศ. (2553). **ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินเกษตรครัวเรือน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิถ์.** งานวิจัยในรายวิชากระบวนการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

[5] สมคิด วัชราภรณ์. (2550). **พฤติกรรมการก่อนหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์